

KOLEGIUM II
WYDZIAŁ PEDAGOGIKI

REGULAMIN PROCEDURY DYPLOMOWANIA
NA KIERUNKU
PEDAGOGIKA PRZEDSZKOLNA I WCZESNOSZKOLNA
– jednolite studia magisterskie, profil praktyczny

**Zasady, formy i zagadnienia dla weryfikacji efektów uczenia się
w zakresie seminariów dyplomowych**

Bydgoszcz 2026

§ 1

1. Zasady weryfikacji efektów uczenia się przypisanych seminariom dyplomowym prowadzonym na kierunku *Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna* określone są przez Radę Kierunku zgodnie z obowiązującą w Kolegium II procedurą dyplomowania, aktualnymi wytycznymi Uczelni (w tym Regulaminem studiów i Zarządzenia Rektora UKW w sprawie zasad składania i archiwizacji prac dyplomowych z wykorzystaniem systemu Archiwum Prac Dyplomowych oraz sprawdzania prac dyplomowych z wykorzystaniem Jednolitego Systemu Antyplagiatowego) oraz szczegółowymi wytycznymi w zakresie dyplomowania na Wydziale Pedagogiki.
2. Program kształcenia jako warunek ukończenia studiów przewiduje przygotowanie pracy magisterskiej. Obowiązek spełnienia tego wymogu jest traktowany jako część planu IV i V roku studiów.
3. Pracę magisterską studenci przygotowują pod opieką promotora. Promotorem może być etatowy pracownik Uczelni, posiadający co najmniej tytuł doktora, legitymujący się publikacjami związanymi z pedagogiką przedszkolną lub wczesnoszkolną.

§ 2

1. Praca magisterska jest jednym z elementów potwierdzających osiągnięcie efektów uczenia się przypisanych seminarium dyplomowemu.
Praca magisterska powinna potwierdzać osiągnięcie efektów uczenia się właściwych dla praktycznego profilu studiów, w szczególności umiejętność diagnozowania, projektowania, realizacji i ewaluacji działań edukacyjnych związanych z pracą nauczyciela w przedszkolu i klasach I-III.
2. Na jednolitych studiach magisterskich o profilu praktycznym na kierunku *Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna* przewidywane są następujące formy prac magisterskich, których opis zawierają określone na Wydziale Pedagogiki wytyczne do procesu dyplomowania:
  - 1) raport z badań z uwzględnieniem aplikacji praktycznych,
  - 2) projekt działań edukacyjnych.
3. Praca magisterska powinna zawierać od ok. 140 tys. do ok. 216 tys. znaków typograficznych (nie wliczając aneksów).
4. Na studiach realizowanych na Wydziale Pedagogiki przygotowana praca magisterska powinna spełniać kryteria metodologii badań pedagogicznych – empirycznych lub nieempirycznych.
5. Style cytowania i zapisu bibliograficznego stosowane w pracy magisterskiej określają wytyczne Wydziału Pedagogiki w zakresie dyplomowania.
6. Każda praca dyplomowa powinna zawierać element praktycznego zastosowania wiedzy pedagogicznej, odnoszący się do rzeczywistych problemów edukacyjnych, wychowawczych lub opiekuńczych występujących w praktyce przedszkolnej lub wczesnoszkolnej.
7. W przypadku pracy badawczej obowiązkowe jest przedstawienie praktycznych rekomendacji dla nauczycieli, wychowawców lub placówek edukacyjnych wynikających z przeprowadzonych badań.

§ 3

1. Tematyka prac magisterskich na jednolitych studiach magisterskich o profilu praktycznym na kierunku *Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna* powinna wiązać się z jego

specyfiką, praktycznym profilem i poziomem studiów, a także dorobkiem praktycznym promotora.

2. Studenci powinni się wykazać umiejętnością formułowania celu praktycznego i odniesienia się do niego w części końcowej pracy zawierającej wnioski i wskazania możliwości aplikacyjnych w praktyce edukacyjnej.
3. Studenci mają obowiązek dokonać diagnozy wybranego obszaru rzeczywistości pedagogicznej, a następnie zaproponować, uzasadnić lub wdrożyć autorskie rozwiązania mające na celu zminimalizowanie zdiagnozowanych deficytów, niwelowanie barier edukacyjnych lub rozwiązanie realnego problemu wychowawczego.
4. Praca magisterska na jednolitych studiach magisterskich o profilu praktycznym na kierunku *Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna* dokumentuje kompetencje studenta do samodzielnego rozpoznawania potrzeb rozwojowych dzieci oraz podejmowania skutecznych działań profilaktycznych, korekcyjnych i kompensacyjnych w celu eliminowania barier w edukacji elementarnej. Także projektowania autorskich strategii ukierunkowanych na stymulowanie uzdolnień, rozwijanie wysokiego potencjału twórczego i intelektualnego oraz przeciwdziałanie syndromowi nieadekwatnych osiągnięć szkolnych, jak również na niwelowanie dysharmonii rozwojowych.
5. Ustalenie obszaru tematycznego i formy pracy dyplomowej oraz wykonanie podstawowego przeglądu literatury (w tym literatury z zakresu metodyki wczesnej edukacji) jest warunkiem zaliczenia pierwszego semestru trwania seminarium dyplomowego.
6. Temat pracy magisterskiej jest ustalany w porozumieniu promotora ze studentem, a następnie zgłaszany przez promotora do Rady Kierunku do końca pierwszego semestru trwania seminarium, celem zatwierdzenia. Ostatecznego zatwierdzenia tematu dokonuje prodziekan ds. kształcenia Wydziału Pedagogiki na podstawie wcześniejszej weryfikacji i akceptacji Rady Kierunku.
7. Nie dopuszcza się realizacji prac o charakterze wyłącznie teoretycznym, niepowiązanych z praktyką edukacyjną lub działalnością zawodową nauczyciela.
8. Student zobowiązany jest do ujawnienia zakresu wykorzystania narzędzi sztucznej inteligencji podczas przygotowania pracy dyplomowej (zgodnie z aktualnym Zarządzeniem Rektora). Wykorzystanie AI nie może zastępować samodzielnej analizy, interpretacji wyników badań ani formułowania wniosków.

§ 4

1. Szczegółowe zasady przeprowadzania egzaminów dyplomowych zostały określone przez Radę Kierunku.
2. Egzamin dyplomowy jest egzaminem ustnym i jest przeprowadzany zgodnie (termin, skład komisji, określenie oceny) z obowiązującymi na Uczelni regulacjami.
3. Komisja Egzaminacyjna powoływana jest przez Dyrektora Kolegium II i wyznacza każdemu dyplomantowi podczas spotkania egzaminacyjnego trzy zagadnienia, obejmujące:
  - zagadnienie związane z kierunkiem studiów,
  - zagadnienie związane z teorią i praktyką społeczną właściwą dla kierunku,
  - zagadnienie związane z pracą dyplomową (interpretacja, dyskusja wyników – studenci wykazują się umiejętnością powiązania danych empirycznych

z wnioskowaniem dotyczących optymalizowania praktyki przedszkolnej i wczesnoszkolnej).

4. Podczas egzaminu dyplomowego student analizuje problem praktyczny lub sytuację edukacyjną odnoszącą się do rzeczywistych działań nauczyciela, z uwzględnieniem diagnozy, proponowanych rozwiązań oraz uzasadnienia pedagogicznego.
5. Zbiór zagadnień na egzamin dyplomowy, o których mowa powyżej, obejmuje dwie grupy zagadnień:
  - 1) zagadnienia związane z kierunkiem studiów – związane są modułem przygotowania ogólnego obejmującego 10 przedmiotów i są przedstawione w formie listy zagadnień do wyboru. Zadaniem promotora pracy magisterskiej jest wybranie 15 zagadnień z co najmniej 5 przedmiotów.
  - 2) zagadnienia związane z teorią i praktyką społeczną właściwą dla kierunku – związane są modułem przygotowania teoretycznego i merytorycznego nauczycieli przedszkoli i klas I-III szkoły podstawowej obejmującego 10 przedmiotów. Zadaniem promotora pracy magisterskiej jest wybranie 15 zagadnień z co najmniej 5 przedmiotów.
6. Wykaz zagadnień, o których mowa w § 4 pkt. 3-4 stanowi załącznik 1 do Regulaminu procedury dyplomowania na kierunku *Pedagogika Przedszkolna i Wczesnoszkolna*.
7. Wykaz zagadnień jest aktualizowany przez Radę Kierunku (na podstawie sugestii osób prowadzących na kierunku zajęcia, opiekunów praktyk oraz interesariuszy zewnętrznych).

1. Zagadnienia związane z kierunkiem studiów

1. Wprowadzenie do pedagogiki

1. Rodzaje wiedzy o edukacji i charakterystyka różnic występujących pomiędzy nimi.
2. Rodzaje paradygmatów pedagogiki. Wskazanie, z uzasadnieniem, proponowanego paradygmatu prowadzenia własnej działalności pedagogicznej/nauczycielskiej.
3. Rozumienie definicji edukacji za wybranym autorem.
4. Najważniejsze akty prawa dotyczące praw dziecka uchwalone od 1924 roku. Proces zmiany podejścia do podmiotowości dziecka w kontekście jego praw.
5. Charakterystyka dwóch zjawisk, które są problematyczne we współczesnej praktyce edukacyjnej z uwzględnieniem aktualnej sytuacji społecznej.

2. Teoretyczne podstawy wychowania

1. Proces wychowania i jego struktura.
2. Nieprawidłowości wychowania.
3. Wychowanie podmiotowe a wychowanie ku podmiotowości.
4. Ideały wychowania i wzory osobowe.
5. Cele wychowania – pojęcie, funkcje, klasyfikacje, źródła stanowienia.

3. Teoretyczne podstawy kształcenia

1. System dydaktyki progresywistycznej (założyciel, inspiracje filozoficzne, główne myśli, krytyka z punktu widzenia herbartyzmu).
2. Behawiorystyczne inspiracje dla szkolnego nauczania (główne założenia teoretyczne, tworzenie wiedzy, rola ucznia i nauczyciela).
3. Konstruktywistyczne inspiracje dla szkolnego nauczania (główne założenia teoretyczne, tworzenie wiedzy, rola ucznia i nauczyciela).
4. Wybrana klasyfikacja stylów nauczania (nazwy, teorie w tle, główne założenia).
5. Modele szkoły współczesnej i istota przesunięcia progresywistycznego.

4. Podstawy pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej

1. Pojęcie i przedmiot pedagogiki opiekuńczo-wychowawczej.

2. Funkcje pedagogiki opiekuńczo- wychowawczej.
3. Koncepcja wspomagania rozwoju psychospołecznego dzieci w przedszkolu i szkole oraz jej konsekwencje dla pracy opiekuńczo-wychowawczej.
4. Tworzenie dzieciom warunków sprzyjających rozwijaniu autonomii, inicjatywy i poczucia kompetencji.
5. „Inne” dziecko w przedszkolu i szkole, rola nauczyciela przedszkola i wczesnej edukacji w tworzeniu mu warunków sprzyjających rozwojowi i dobremu samopoczuciu.

5. Pedeutologia

1. Znaczenie wybranych koncepcji teoretycznych dla budowania tożsamości zawodowej nauczycielki/nauczyciela (koncepcja refleksyjnej praktyki Donalda Schöna, koncepcja profesjonalnego artysty Delli Fish, koncepcja humanistyczna Arthura W. Combsa).
2. Znaczenie wybranych współczesnych koncepcji profesjonalizmu nauczycieli dla rozwijania przez nauczycielkę/nauczyciela własnej profesjonalności (koncepcja profesjonalnego osądu Davida Trippa, koncepcja profesjonalizmu rozszerzonego Erica Hoyle’a, koncepcja „nowego profesjonalizmu” Juliana Elliotta).
3. Sieć współpracy i samokształcenia nauczycielek/nauczycieli jako *przestrzeń kulturowa* dla rozwijania zdolności transformatywnego uczenia się.
4. Refleksyjność i refleksja dotycząca codzienności (przed)szkolnej oraz ich znaczenie dla budowania świadomości bycia nauczycielką/nauczycielem.
5. Kariera zawodowa nauczycielki/nauczyciela jako proces stawania się profesjonalistką/profesjonalistą (istota etapów kariery zawodowej; trudności).

6. Pedagogika przedszkolna

1. Pedagogika przedszkolna jako nauka – przedmiot, zadania, cele i funkcje.
2. Współczesna koncepcja wychowania przedszkolnego – wartości i cele.
3. Model twórczego nauczyciela wobec wymagań współczesności.
4. Działalność innowacyjna przedszkola.
5. Rola przedszkola w przygotowaniu dziecka do edukacji szkolnej.

7. Pedagogika wczesnoszkolna

1. Pedagogika wczesnoszkolna jako nauka – przedmiot, zadania, cele i funkcje.
2. Dyskursy w pedagogice wczesnoszkolnej.
3. Źródła budowania podmiotowości ucznia w edukacji wczesnoszkolnej.
4. Paradygmaty w edukacji wczesnoszkolnej.

5. Modele pracy nauczyciela (adaptacyjny technik, nauczyciel dialogujący, refleksyjny praktyk, transformatywny intelektualista).

8. Wczesna edukacja – badania, rekonstrukcje, zmiana

1. Wkład polskich badaczy w rozwój polskiej myśli pedagogiki wczesnoszkolnej
2. Wybrane raporty edukacyjne i ich znaczenie dla poprawy jakości pracy szkoły (badania międzynarodowe, badania ogólnopolskie, projekty wdrożeniowe)
3. Badania obiektywistyczne i interpretatywne – różnica założeń dotyczące dziecka i wiedzy
4. Nauczycielskie badania w działaniu (przykłady projektów)
5. Dylematy, „pułapki” i problemy „gorące” współczesnej wczesnej edukacji. Diagnostyka. Kierunki zmian

9. Koncepcje dziecka i dzieciństwa

1. Problemy definicyjne i interpretacyjne kategorii pojęciowych „dziecko” i „dzieciństwo” i ich geneza.
2. Rozumienie dziecka w ujęciu wybranych przedstawicieli koncepcji filozoficznych.
3. Prawa dziecka, akty prawne je stanowiące, definiowanie dziecka w ich ujęciu.
4. Podejścia do dzieciństwa w minionych wiekach – ewolucja poglądów na dziecko i dzieciństwo.
5. Koncepcja/filozofia Reggio Emilia (stu języków dziecka) – i jej specyfika.

10. Metodologia badań pedagogicznych

1. Cele i funkcje badań pedagogicznych.
2. Typy badań pedagogicznych.
3. Rola badacza w badaniach pedagogicznych.
4. Charakterystyka badań jakościowych i ilościowych.
5. Metody badań pedagogicznych.

2. Zagadnienia związane z teorią i praktyką społeczną właściwą dla kierunku

1. Praca wychowawcy we wczesnej edukacji

1. Kompetencje wychowawcze nauczyciela.
2. Style i postawy wychowawcze.
3. Czynniki determinujące zachowanie uczniów.
4. Projektowanie pracy wychowawczej i profilaktycznej klasy.
5. Rola granic w procesie wychowania.

2. Dydaktyka we wczesnej edukacji

1. Psychologiczne koncepcje i ich aplikacje dla organizowania procesu uczenia się dziecka.
2. Pedagogiczne koncepcje i ich aplikacje dla organizowania procesu uczenia się dziecka.
3. Specyfika uczenia się i myślenia dzieci.
4. Planowanie we wczesnej edukacji.
5. Ocenianie w edukacji wczesnoszkolnej. Dyskusja nad myśleniem o poznawaniu ucznia i metodach pozyskiwania informacji o dziecku.

3. Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i strategie pracy z nimi

1. Specjalne potrzeby edukacyjne – wyjaśnienie pojęcia i klasyfikacja.
2. Specyficzne i niespecyficzne trudności w uczeniu się.
3. Strategie kształcenia uczniów zdolnych.
4. Istota edukacji włączającej.
5. Instytucjonalne i pozainstytucjonalne wspierające ucznia ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

4. Diagnoza i rozwój zdolności i zainteresowań dzieci

1. Teorie inteligencji i ich związek z rozwijaniem zdolności i zainteresowań dzieci.
2. Teorie stylu interpretowania wydarzeń i ich związek z rozwijaniem zdolności i zainteresowań dzieci.
3. Teoria inteligencji wielorakich Howarda Gardnera i jej związek z rozwijaniem zdolności i zainteresowań dzieci.
4. Funkcjonowanie dziecka o stylu poznawczym, refleksyjnym i impulsywnym w środowisku wychowawczym i edukacyjnym.

5. Implikacje dla praktyki pedagogicznej w oparciu o diagnozę rozwoju zdolności i zainteresowań dzieci.

5. Organizowanie środowiska edukacyjnego w przedszkolu

1. Pojęcie środowiska edukacyjnego i jego znaczenie dla rozwoju dziecka.
2. Organizacja wychowania przedszkolnego w Polsce. Formy placówek wychowania przedszkolnego.
3. Nauczyciel przedszkola – animator miejsca.
4. Analiza porównawcza klasycznych i alternatywnych placówek wychowania przedszkolnego.
5. Tradycyjne i innowacyjne środki dydaktyczne i ich rola w organizowaniu środowiska edukacyjnego w przedszkolu.

6. Projektowanie spersonalizowanych strategii edukacyjnych

1. Istota strategii edukacyjnych.
2. Szanse i zagrożenia rozwoju dziecka/ucznia wczesnej edukacji a projektowanie strategii edukacyjnej.
3. Diagnoza rozwoju dziecka jako podstawa planowania procesu edukacyjnego w przedszkolu i klasach I-III.
4. Możliwości zastosowania metody projektu w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym i młodszym szkolnym.
5. Kompetencje kluczowe a projektowanie spersonalizowanych strategii edukacyjnych.

7. Adaptacja dziecka w przedszkolu

1. Uwarunkowania procesu adaptacji dziecka do środowiska przedszkolnego.
2. Konteksty występowania trudności w adaptacji dziecka w przedszkolu.
3. Typy zaburzeń adaptacji dziecka do przedszkola.
4. Rola środowiska rodzinnego w łagodzeniu skutków przekroczenia progu przedszkola.
5. Rola środowiska przedszkolnego w łagodzeniu skutków adaptacji.

8. Metodyka kształcenia zintegrowanego

1. Istota kształcenia zintegrowanego – klasyczne i alternatywne koncepcje edukacji integralnej.
2. Metody i formy pracy w zintegrowanej edukacji.

3. Środowisko materialne klasy szkolnej a relacje rówieśnicze; prace grupowe, aranżowanie klasy; kącki uczenia się; wystawy prac dzieci (potrzeby uczenia się i odpoczynku).
4. Znaczenie aktywności i metod aktywizujących w edukacji zintegrowanej.
5. Projektowanie i planowanie razem z dziećmi.

9. Zabawa jako strategia edukacyjna

1. Zabawa jako podstawowa forma aktywności dziecka (pojęcie i rodzaje).
2. Wielowymiarowość zabawy we wczesnej edukacji.
3. Rola zabawy w integracji zespołu rówieśniczego.
4. Kreatywny nauczyciel jako twórca zabaw.
5. Terapeutyczne właściwości zabawy.

10. Komunikacja społeczna i językowa w edukacji

1. Pojęcie komunikacji interpersonalnej i jej rodzaje.
2. Treść, forma i funkcje wypowiedzi w komunikacji językowej.
3. Nauczyciel transmisji czy nauczyciel interpretacji – paradygmat komunikacyjny.
4. Style komunikacyjne stosowane przez nauczycieli podczas zajęć.
5. Etyczne aspekty komunikacji interpersonalnej.